

Arnhem: een natuurinclusieve stad

NLadviseurs adviseert bij boosten van biodiversiteit in bermen

Een natuurinclusieve stad is een groene, gezonde en levendige stad waar de bewoners minder last ondervinden van zaken als hittestress, wateroverlast en de eikenprocessierups. Gemeenten hebben dus alle reden om de natuur in de bebouwde omgeving ruim baan te geven en voorzieningen te treffen waarmee de biodiversiteit wordt bevorderd.

Auteur: NLadviseurs

De gemeente Arnhem is al jaren bezig met natuurinclusiviteit. Daarbij wordt niet alleen gekeken naar het totaalplaatje; de gemeente richt zich ook op de details, want juist daar valt veel winst te behalen. Denk aan groenstroken, bermen, plantsoentjes en andere groensnippers in de stad. Samen vormen ze belangrijke verbindingaders tussen verschillende natuurgebieden.

Locatiegebonden beheeradvies

Zowel het areaal als het belang van de groene verbindingaders neemt steeds meer toe. 'Inmiddels gaat het om een totale oppervlakte van meer dan 350 voetbalvelden', vertelt Cecilia Klein, senior beheerder in het cluster Openbare Ruimte van de gemeente Arnhem. NLadviseurs werd daarom door de gemeente gevraagd de groensnippers op ruim 30 locaties eens goed onder de loep te nemen. Het doel: kijken op welke onderdelen het beheer verder verfijnd kan worden, zodat de biodiversiteit zich er (nog) beter kan ontwikkelen.

Al meer dan 20 jaar maait de gemeente de helft van het gras extensief. Door weinig te maaien,

krijgen diverse soorten planten en dieren meer ruimte. Maar wat kun je nog meer doen in het beheer om juist op deze locaties de biodiversiteit te boosten? Om op deze vraag antwoord te geven, heeft NLadviseurs voor de gemeente per groenlocatie een maatregelenpakket ontwikkeld om de natuurwaarden te verhogen. Het gaat om een beheer- en inrichtingsadvies op maat: specifieke maatregelen voor elk stukje snippergroen.

Sander Kristalijn, adviseur bij NLadviseurs: 'We hebben de locaties geïnventariseerd op soorten. Op basis van de verzamelde gegevens hebben we beschreven hoe elke locatie het best kan worden ingericht en welke beheermaatregelen daarbij passen.'

Buiten beheerboekjes om

'Wat nu vooral opvalt in bermen, is de schrale vegetatie: weinig gras en veel kruiden. Dat komt door het extensieve maaibeheer van de gemeente, maar ook door de droogte die al een aantal seizoenen een rol speelt', vertelt Kristalijn. 'Door de droogte gaat een deel van de grassoorten dood, waardoor andere soorten

5 min. leestijd

ADVERTORIAL

NLadviseurs

NLadviseurs is een adviesbureau met passie voor natuur met een functie. Ze helpen beleidsmakers, eigenaars en beheerders van natuur hun groene ambities waar te maken. De specialisten van NLadviseurs geven praktische invulling aan *hoe dan?*-vragen, bieden zekerheid voor het slagen van uw missie, zijn vastberaden en trekken samen met u op om natuur binnen te halen.

een kans krijgen. De droogte zorgt zo voor een verandering in de vegetatiestructuur en een toename van de biodiversiteit. Deze ontwikkeling dwingt je om buiten de beheerboekjes om na te denken, om zo beheermaatregelen te vinden die inspelen op deze verandering.' Door de jaren heen zijn er voor natte en droge grond vrij standaard maaitijdstippen bepaald die de biodiversiteit ten goede komen. 'Nu hebben we echter te maken met veel droge voorjaren. Om meer aan te sluiten op het actuele weer, moeten we de standaardtijdstippen omgooien. Op de meest schrale en droge locaties kan zelfs overwogen worden om een keer een maaibeurt over te slaan', legt Kristalijn uit. 'Wat doet het klimaat en hoe kunnen we daarop inspelen? Het is een factor bij de keuzes die je maakt wanneer je beheer uitvoert.'

Verfijning zit in nuances

Kristalijn vult aan: 'Een goede mix van bomen, struiken, water en open grond trekt meer soorten aan.' Op plekken met een zanderige ondergrond, zoals bij de Bosweg, adviseert NLadviseurs het gras deels te verwijderen. Zo ontstaan er open stukjes grond die aantrekkelijk zijn voor bijvoorbeeld graafbijen. Een ander uitgangspunt dat NLadviseurs hanteert, is maaibeheer waarbij 25 tot 50 procent niet wordt gemaaid. 'We verdelen dit over

Via het Willemsplein meanderen groene verbindingzones door de stad

stukjes die interessant zijn, bijvoorbeeld langs een bosrand of midden op een wat groter grasveld. Door gedeelten te laten staan, bied je een schuilplaats voor insecten', licht Kristalijn toe. 'Op andere plekken adviseren we om bepaalde vegetatie aan te planten waardoor meer variatie ontstaat in de biotoop. Zo kun je op tal van plaatsen met allerlei ingrepen de biodiversiteit vergroten.'

Groene aders

Gevarieerd binnenstedelijk groen dat in verbinding staat met het buitengebied of andere groene hotspots in de stad, geeft een grotere biodiversiteit. Een netwerk van groene locaties zorgt voor een gezond stedelijk ecosysteem. Deze groene locaties zijn in Arnhem overal te vinden in de vorm van bermen, plantsoenen, groenstroken, bomenlanen en stadsparken.

In de wijk Malburgen worden inwoners betrokken bij de inventarisatie van de groenstroken in hun wijk (links Wesley van Zadelhoff, ecoloog NLadviseurs).

Soortenrijke, weelderige berm in de Arnhemse wijk Presikhaaf

Plantsoen op het Gele Rijdersplein in het hartje van de stad Arnhem

‘Groensnippers vormen samen belangrijke verbindingaders tussen verschillende natuurgebieden’

Arnhem Klimaatbestendig

Arnhem Klimaatbestendig inspireert en informeert Arnhemmers over manieren waarop de stad klimaatbestendiger gemaakt kan worden. Het platform verbindt bewoners, bedrijven, kennisinstellingen en overheden met elkaar in lopende projecten en nieuwe initiatieven.

In Stad + Groen 6 verschijnt een uitgebreid artikel over Arnhem Klimaatbestendig.

Kristalijn: ‘Arnhem ligt aan de rand van de Veluwe en het rivierengebied. Door energie te stoppen in groensnippers en -stroken in de stad, creëer je groene aders. Zo krijgt de stad een functie bij het verspreiden en bevorderen van biodiversiteit. Insecten en andere dieren kunnen zo bijvoorbeeld van Hoogte 80 (een klein stadspark in de Arnhemse wijk Monnikenhuizen, red.) langs de bermen van de Apeldoornseweg naar de Veluwe komen.’ Klein onderkent het belang hiervan: ‘Een systeem met veel verschillende soorten is veel veerkrachtiger. Wij mensen zijn onderdeel van dit

levende systeem en hebben baat bij een grote biodiversiteit.’ Dit houdt in dat de gemeente verder kijkt dan alleen de groene stroken in de stad. Zo worden de uiterwaarden van de Rijn steeds verder getransformeerd tot één aaneengesloten natuurgebied. Als dit proces af is, ontstaat er in het hart van de stad een natuurgebied van zes kilometer lang.

Burgers betrekken bij biodiversiteit

Een natuurinclusieve stad is gericht op samenwerking met organisaties en burgers die willen helpen de stad groener te maken. ‘Samen met Arnhem Klimaatbestendig (zie kader, red.) gaan we versterking tegen en bieden we bijvoorbeeld tuinontwerpsessies aan voor bewoners van het nieuwbouwproject in Schuytgraaf, om de waarde van een natuurlijke tuin zichtbaar te maken’, vertelt Klein. ‘Verder kunnen bewoners zelf aangeven waar ze meer extensief maaibeheer toegepast willen zien en tellen we inmiddels al zo’n 1000 groene bewonersinitiatieven verspreid over de stad.’

Mede hierdoor kwam de gemeente uit bij NLadviseurs. ‘We hadden behoefte aan praktische adviezen voor het maaibeheer én iemand

Bijzondere soorten

De aanwezigheid van bijzondere soorten zegt iets over de biodiversiteit. Zo kwam NLadviseurs een sleedoornpage tegen, een bedreigde vlindersoort die vooral in stedelijk gebied voorkomt. De vlinder is weinig mobiel en vliegt zelden verder dan enkele honderden meters langs een bosrand of struweel. Doorlopende groene aders zijn dus van levensbelang voor het voortbestaan van deze soort.

die dat goed kon uitleggen aan de betrokken bewoners. Na een verkennend gesprek bleek dat NLadviseurs graag samenwerkt met bewoners, praktische adviezen kan leveren en lokaal goed bekend is, aldus Klein. Kristalijn: ‘Wanneer we inventarisaties uitvoeren in groenstroken in woonwijken, kunnen bewoners met ons meegaan. Door hen erbij te betrekken en te vertellen wat er bij hen in de wijk leeft en welke effecten dit heeft voor de biodiversiteit, krijgt het project meerwaarde. Dit kan mensen inspireren om hun eigen tuin ook in te richten als onderdeel van de groene verbindingzones in de stad. Soms lijkt het vergroten van biodiversiteit op verwaarlozing van de groene omgeving. Maar dat dat lang niet altijd zo hoeft te zijn, kun je in Arnhem zien.’ NLadviseurs betreft niet alleen de bewoners bij zijn werk. ‘Wij nemen ook aannemers en uitvoerders mee naar de locaties, om met hen te bespreken of onze voorgestelde maatregelen haalbaar en praktisch uitvoerbaar zijn.’

‘Heel verhelderend’, vindt Klein. ‘Want hoe doe je dat nou precies in de praktijk? Welke plekken zijn geschikt, waar let je op bij je keuze? Wat is voor welk terrein het beste maaitijdstip?’ De gemeente Arnhem blijft in de toekomst inzetten op het steeds verder verfijnen van het extensief maaibeheer. De toepassing van de resultaten van het onderzoek van NLadviseurs is daar een uitwerking van.

nladviseurs.nl

Be social

www.stad-en-groen.nl/article/34055/arnhem-een-natuurinclusieve-stad